

'WE VERKOPEN CLUBS VAN 600 MAN STIJF UIT'

Niet alleen worden tributebands steeds populairder, ze worden ook steeds beter. De moderne tribute-artist is veelzijdig, creatief en heel professioneel. En soms overstijgen ze hun grote voorbeelden. Wat is de Nederlandse top en hoe zien ze de toekomst? 'Ik vertik het om kutmuziek te spelen.'

TEKST
MARK VAN DEN TEMPEL
FOTOGRAFIE
ROBERT ZAND, GONZALES
PHOTO, BRUNO PRESS,
NIENKE DE GROOT, MARCEL
BOSHUIZEN, BULLET-RAY

Onlangs konden Amsterdammers posters zien hangen voor een bijzondere reeks concerten in het Concertgebouw. Een week lang traden daar Michael Jackson, de Bee Gees, Simon & Garfunkel en ABBA op. Het waren niet zozeer de artiesten die verbaasden: niemand zal echt gedacht hebben dat deze supersterren de hoofdstad aandeden. Nee, de plek was bijzonder: tribute-acts in de meest prestigieuze concertzaal van Nederland? Dan moet het taboe dat lang rustte op deze vorm van entertainment er inmiddels wel af zijn. 'Klopt helemaal,' zegt Arie Verstegen, programmeur van poppodium de Boerderij in Zoetermeer. Al jaren boekt hij de betere tributebands en hij heeft het fenomeen een enorme vlucht zien nemen. 'Ik denk dat we alleen al in Nederland vijf Pink Floyd-tributebands hebben en die zitten altijd vol, bizar. Het taboe is er echt wel af, er is veel meer waardering dan tien jaar geleden.' Verstegen ziet dat met de toenemende vraag ook het niveau flink is gestegen. 'Je moet ook ➤

ABBA Rocks met Leif de Leeuw (l) en Menno Gootjes.

Met de klok mee: The Analogues, Her Majesty en Arie Verstegen.

wel goed zijn, anders moet je je echt niet wagen aan het materiaal van grote bands als Queen en Genesis.'

Lang was nostalgie de drijvende factor achter de meeste tribute-acts. Een publiek van vijftigers en zestigers die zich niet meer herkenden in de hedendaagse muziek en via tributeshows hun jeugd een avond lang konden herbeleven. Maar dat is slechts één kant van het verhaal. Ook steeds meer jongeren vinden hun weg naar tributebands. Het is een goede manier om een meer ambachtelijke vorm van musiceren te ondergaan. Voor wie gewend is aan concerten vol autotune en muziekpartijen op band kan het een behoorlijke kick zijn om loepzuiver gezongen vierstemmige vocalen of een vlamme gitaarsolo live uitgevoerd te horen.

Verstegen vindt steeds professionelere en betere tributebands een logische ontwikkeling. Je zou er zelfs soms de voorkeur aan kunnen geven boven een originele act. 'Met name bij vocalen speelt dat. Muzikaal blijven veel oude bands wel overeind, maar de zangers boeten door de jaren heen wel wat in. Als er dan een jonge gast staat te zingen in plaats van iemand van zeventig, dan kan dat een groot verschil maken. Al zie ik zelf toch het liefst de originele muzikanten.'

Twee tientjes voor Musest

Er is ook een financiële verklaring voor het succes. Een ticket voor Muse in de Ziggo Dome kost al snel 75 euro. Dan ben je met je twee tientjes voor Musest in de Boerderij een stuk goedkoper uit. En kun je om een toegift vragen. 'Op Musest komen vooral jonge mensen af, maar ze zijn een uitzondering. Ik boek toch liever tributebands van acts die niet meer te zien zijn. Dan voorzie je echt in een behoefte. Vroeger had je clipavonden waar muziek bij gedraaid werd, tegenwoordig krijg je het bandje er gewoon bij.'

Er bestaat inmiddels een enorme verscheiden-

heid aan tributebands. Je hebt de mash-upbands als The Dirty Daddies en The Memphis Maniacs die fragmenten uit rockhits verwerken in hun dance-medleys. Het is de ultieme partymuziek, een Stars on 45 voor de 21ste eeuw. Daar tegenover staan de tributebands die zich concentreren op het zo perfect mogelijk tot leven brengen van een niet langer actieve band. In Nederland zijn The Analogues daar het succesvolste voorbeeld van, denkt Verstegen. 'Die willen de muziek van de Beatles zo puur mogelijk naspelen en hechten veel waarde aan de originele instrumenten. Daar zoeken ze soms jaren naar. Ikzelf vind dat element minder belangrijk, want wie hoort dat nou echt? Maar de puristen zweren erbij.'

Ook Jelle Paulusma spreekt met respect over The Analogues. Zijn band Her Majesty voert het repertoire van Crosby, Stills, Nash & Young op, en deelt gitarist Diederik Nomden met The Analogues. 'Ik vraag me soms echt af hoe Diederik het volhoudt. Toen wij *Déjà Vu* uitvoerden en zij *The White Album* heb ik zijn agenda weleens gezien. Daar was geen vrije dag bij. Dat heeft hij ook wel gemerkt, hij trok het op een gegeven moment niet meer. De situatie is nu heel duidelijk: The Analogues is zijn vaste werkgever, en aan de hand daarvan bepaalt hij of hij mee kan doen aan een volgend project met ons.'

Paulusma is zelf ook niet de eerste de beste. Als voorman van Daryll-Ann gold hij jarenlang als een van de beste songschrijvers van Nederland.

'TOEN IK IN HET BEGIN HUILENDE MENSEN BIJ EEN OPTREDEN ZAG, SCHROK IK DAAR WEL VAN. WE HADDEN ER NOOIT OVER NAGEDACHT DAT HET ZO ZOU BINNENKOMEN'

Her Majesty kwam op zijn pad als gewoon een aardig project tijdens zijn solocarrière. 'Het begon als een leuk idee. Het album *Déjà Vu* integraal uitvoeren in dertig kleine theatertjes, daarna was het weer afgelopen. Maar dat ontplofte, begin 2016. De chemie tussen de jongens was te gek en muzikaal klikte het zo goed dat het maar door bleef gaan. Ook in steeds grotere zalen. Nu zijn we acht jaar verder en het werkt nog steeds.' Die chemie is deels het resultaat van puur geluk, vindt Paulusma. Elk bandlid heeft een stem die overeenkomt met de vier uit CSN&Y. 'Diederik doet veel Stephen Stills, Bertolf Lentink is goed

in David Crosby en Bauke Bakker heeft de hoogste stem, dus die is perfect voor Graham Nash. Het past als een puzzel, en soms rouleren we.' Zelf weet Paulusma goed een geloofwaardige Neil Young neer te zetten. 'Het leuke is: ik ben zelf zo begonnen vroeger, door op de middelbare school CSN&Y te spelen. Mijn stem doet in de verte aan Neil Young denken. Ik kan het een beetje aanzetten als het moet, maar ik doe dat liever niet. Je moet hem niet na willen doen.' Het is wat Her Majesty onderscheidt van veel concurrenten. Ze willen geen perfecte kopie zijn van het origineel. 'Ik heb het daar met Diederik weleens over. The Analogues spelen The Beatles perfect na, maar live klonken die natuurlijk heel anders. Dat was een veel ruiger bandje dan zij op het podium doen voorkomen. Denk je niet dat George Harrison weleens dacht: fuck die plaat-solo, ik doe wat anders. Ach, als je avond aan avond het CSN&Y-repertoire doet, gaat dat letterlijk naspelen er vanzelf af, heb ik ervaren. Na verloop van tijd voelde het bijna alsof het onze eigen nummers waren.'

Huilende mensen

Dat gezegd, de bewegingsvrijheid kent zijn grenzen. Jelle Paulusma beseft goed dat het vooral de muziek is die de volle zalen trekt, niet de muzikanten. 'Toen wij in 2015 begonnen, werd me na verloop van tijd duidelijk dat de concertgangers helemaal niet zo geïnteresseerd zijn in de mannen op het podium. Het is toch vooral de >

Her Majesty treedt op in het Paard in Den Haag.

ABBA Rocks.

reis naar het verleden. Heel veel mensen worden door die muziek getriggerd om terug te gaan naar hun jeugd. Toen ik in het begin huilende mensen bij een optreden zag, schrok ik daar wel van. We hadden er nooit over nagedacht dat het zo zou binnenkomen.'

Tijdens de laatste tournee *Are You Ready for the Country?* tastte Her Majesty de grenzen van het repertoire af. 'Wij waren het erover eens dat we niet de hele tijd Crosby, Stills, Nash & Young wilden blijven herkauwen. Het leek ons leuk om wel de connectie met die vier grootheden te behouden, maar ook te laten zien dat CSN&Y onderdeel waren van een grotere stroming. Je kunt je publiek best een beetje opvoeden en dat is wat we proberen te doen.' Dus kwam er solo-materiaal van de vier langs, maar ook werk van tijdgenoten als The Byrds en Gram Parsons.

Denkt Paulusma dat er op Her Majesty een houdbaarheidsdatum zit? 'Het wordt steeds jonger als ik de zaal in kijk, dat is wel heel fijn om te zien. Dit bandgeluid hoor je niet meer in popzalen en niet meer op de radio. Daar begint het, want wat je de mensen voert, dat kennen ze. Op de radio gaat het veel meer om de dj's die door de muziek heen zitten te leuteren, en ze draaien muziek waarvan ik denk: wat moet ik hiermee? Het lijkt allemaal op elkaar. Is er echt geen ruimte voor variatie meer?'

Hij wil niet negatief eindigen en begint een lofzang op de jonge Ierse indie-rockers Fontaines

'HET MOET WEL BIJ ME PASSEN. IK BEN IN DIE ZIN ALS SES- SIEMUZIKANT GEEN ALLESKUN- NER. ALS IK IETS ECHT SLECHT VIND, DOET ZINGEN GEWOON PIJN'

D.C. 'Laten we er maar van uitgaan dat het uiteindelijk cirkelbewegingen zijn. Dus komt het avontuur vanzelf weer terug in de popmuziek.'

Al in de jaren negentig had je een reggaeband die Led Zeppelin coverde: Dread Zeppelin. Dat soort kruisbestuivingen zijn niet zeldzaam meer. Metallica uitgevoerd met alleen strijkinstrumenten (Apocalyptica), of de akoestische AC/DC-set van Mark Kozelek. ABBA Rocks is exact wat de naam aangeeft: de ABBA-songbook uitgevoerd op standje 11. Helemaal niet zo gek, want is *Eagle* niet gewoon een power ballad, op maat gemaakt voor een gitaarduel? En stamp *Does Your Mother Know* niet net zo stevig als het betere Status Quo-werk?

ABBA Rocks is het geesteskind van concertpromoter Hans Verschoof, die als tiener al ABBA-albums naast AC/DC had staan. 'Als ik naar ABBA luisterde, dacht ik steeds vaker: hier past perfect een gitaarsolo, en daar een Hammond-orgel. Op een gegeven moment vroeg ik aan arrangeur Richard Zoer of hij eens met rockoren naar het ABBA-repertoire wilde luisteren. Hij kwam bij me terug en zei: het is niet te geloven. Die muziek is gewoon gemaakt voor een stevige uitvoering!'

Verschoof heeft op zich weinig met tributebands. 'Bands die alleen maar naspelen, vind ik meestal niet interessant. Je gaat automatisch vergelijken met het origineel en dat is een wedstrijd die je niet kan winnen. Ik ben een keer bij een tributeband van The Doors geweest, die kopieerden een complete liveshow 100 procent. Niet alleen de muziek, maar ook de kenmerkende kleding en presentatie van Jim Morrison. Die zanger liet zich ook vallen en bleef dan liggen zoals Jim dat deed. Alleen kan zo'n zanger nooit het charisma van Jim Morrison kopiëren. Dat is onmogelijk. Daarom vind ik zo'n *Battle of the Bands* op SBS ook niet boeiend. Je mist het charisma van het origineel.'

Kruisbestuivingen als ABBA Rocks zijn in Nederland nog schaars. Verschoof noemt het ook liever een project dan een band. 'We hebben een aantal vaste waarden, zoals Focus-gitarist Menco Gootjes, en zanger JC Cuijpers van Praying Mantis. Richard Zoer speelt bas, maar verder kijken we per tour welke bekende naam er beschikbaar is. Zoals de vorige tournee Sven Figee op Hammond-orgel. We gaan gitaarduels aan en vinden het ook om juist niet voor de hand liggende nummers als *The Visitors* te doen.'

De angst door zowel rockers als ABBA-fans genegeerd te worden, bleek voorbarig. 'Wij gokten op een rockpubliek en hoopten ook ABBA-liefhebbers aan te spreken. Diehard fans laten zich niet afschrikken want het wordt bij ons gewoon een feestje. We verkopen clubs van zeshonderd man stijf uit. Veel vrouwen in het publiek, veel groepjes vriendinnen. Het is een heel andere benadering, maar die nummers zijn zo geniaal, die zijn onverslijtbaar. Mensen pikken dat op.' Tributebands hoeven geen royalty's te betalen

voor het coveren van andermans materiaal. Zodra ze de liedjes online zetten, is het echter een ander verhaal, dan moeten auteursrechten afgedragen worden. Verschoof weet dat hij in de publiciteit voor ABBA Rocks voorzichtig moet zijn. 'Wij hebben in ons logo heel bewust die ene B niet omgedraaid, want ik heb begrepen dat je daar last mee kunt krijgen. Ik boek ook Stevie Ray Vaughan Undercover met Rob Winter op gitaar. Zij hadden een Facebook-pagina gemaakt die in no time heel veel volgers kreeg. Van het ene op het andere moment was die pagina toen verdwenen. Dan wordt er blijkbaar ingegrepen door de advocaten van de erven Vaughan. Nu noemt de band zich SRV Undercover en is er geen enkel probleem.'

Unieke cocktail

In 1979 sloeg het noodlot toe voor Steely Dan. De band had in de studio weken gewerkt aan de song *The Second Arrangement* toen een geluidstechnicus per ongeluk de mastertape wiste. Componisten Walter Becker en Donald Fagen waren zo aangeslagen dat ze het nummer nooit meer hebben opgenomen. Toch kun je het vandaag de dag in een fraaie uitvoering horen: tijdens een optreden van The Royal Dutch Scam. De musici van deze Nederlandse Steely Dan-tribute hebben uitgepuzzeld hoe *The Second Arrangement* in elkaar steekt en de song in hun show verwerkt.

Arie Verstegen van de Boerderij is stellig: The Royal Dutch Scam is de beste tributeband van Nederland. 'Dat is van zo'n hoog niveau, daar komen live ook veel muzikanten op af. De leden verdienen allemaal hun brood in het Nederlandse muziekcircuit bij hele grote artiesten. Dit doen ze puur uit liefde voor Steely Dan.'

Twee van die leden zijn zanger Lo van Gorp en saxofonist en publicist Tom Beek. Ze startten The Royal Dutch Scam als eenmalig kroeg- ➤

Links: Dread Zeppelin. Boven: het Finse Apocalyptica voert werk uit van Metallica met enkel strijkinstrumenten.

feestje voor gelijkgestemde geesten. Van Gorp: 'En dan proberen de kern te raken. Dat greep direct zo mooi in elkaar, we vlógen met z'n allen.'

Tom Beek schetst even de context. Tien professionele, bevriende musici die een goede boterham verdienen met het begeleiden van artiesten als Ilse de Lange en Marco Borsato. Gewend om muziek van blad te lezen, maar ook te improviseren. En allemaal gegrepen door die meest mysterieuze van alle classic rockbands, Steely Dan. 'Het is echt wel rock, maar hun recept is volstrekt uniek. Het is de blues van Walter Becker gecombineerd met de jazz van Donald Fagen, opgeteld met de zwarte humor van beiden plus hun literaire teksten. Dat is de cocktail die Steely Dan heet. Ze zijn de voorlopers van de hybride muzikant die stijlen combineert zoals we dat nu kennen.'

Van Gorp en Beek zien Steely Dan als een logisch hoogtepunt in een songschrijverstraditie die ook mensen als Elton John en Randy Newman heeft voortgebracht. Beek: 'Bij die artiesten is het nog echt een ambacht. Een liedje moet een kop en een staart hebben, maar ook een uniek element. De standaard van songwriting lag toen een stuk hoger. Nu kun je alles uit een AI-algoritme trekken en heb je kans dat het een hit wordt. Mensen die nu afstuderen aan het conservatorium halen hun akkoorden uit de computer en weten nauwelijks nog waaruit die bestaan.'

Voor de huidige tournee van The Royal Dutch Scam bedachten Van Gorp en Beek een uniek concept. Superfan Mike Boddé praat de nummers aan elkaar. De cabaretier/pianist zat bij de eerste optredens gewoon in het publiek, maar bleek over een enorme achtergrondkennis van de songs te beschikken. Toen hebben ze hem er als spreekstalmeester bijgehaald. Beek: 'Zo'n verhaal als over *The Second Arrangement* vertelt hij dan. Van achter de piano, want hij speelt ook mee. Met hem hebben wij een extra gezicht om de muziek tot leven te brengen. Toen deze tour afgelopen was, hebben we hem gelijk voor het volgend jaar geboekt.'

Om de overgang te maken van een cafébandje naar een professioneel team, moest er wel flink geschakeld worden. Er kwam een goede geluidsmen en een manager die ze vertelde wat te studentikoos was en wat beter geregeld moest worden. Van Gorp: 'Je moet het wel professioneel organiseren, je moet uit dat hobbyisme. Voor ons muzikanten maakt het niet zoveel uit, wij doen in principe hetzelfde. Maar naar buiten toe is het wel een groot verschil hoe je je presenteert.'

Keerzijde

Van Gorp en Beek zijn beide veteranen uit het sessiecircuït. Je kunt er goed je brood mee verdienen, maar het heeft ook een keerzijde, weet

Tom Beek: 'Je betaalt zelf ook een prijs. Na een paar concerten met Frans Bauer had ik mezelf een week vrijgegeven om te kunnen componeren. Maar er kwam niks. Ik zat maar met die hoempapamuziek in mijn hoofd. Toen wist ik: dit is niet wie ik ben. Sindsdien ben ik met sommige freelance klussen iets meer terughoudend. Alles wat je doet als sessiemuzikant, gaat uiteindelijk in je DNA zitten.'

Lo van Gorp heeft dezelfde ervaring. Hij is een veelgevraagd achtergrondzanger, maar neemt lang niet alles aan. 'Ik vertik het om kutmuziek te spelen. Kijk, met koortjes inzingen kun je ook in Volendam nog wel plezier beleven. Vaak is jouw input heel welkom, dus ben je ook aan het arrangeren. Maar als mensen mij vragen lead te zingen, zeg ik meestal nee. Het moet wel bij me passen. Ik ben in die zin als sessiemuzikant geen alleskunner. Als ik iets echt slecht vind, doet zingen gewoon pijn.'

Nu treedt hij uit de anonimiteit met een album onder eigen naam, *True Friends*. Vol zorgvuldig in elkaar gestoken pop, vlekkeloos uitgevoerd door een ensemble van eerste klas muzikanten. De geest van Steely Dan kijkt over zijn schouder mee in een nummer als *Fisher King*, met jazzy blazers en bijtend gitaarwerk. 'Dat is de standaard waar je naartoe wil werken. Ik probeer het niet na te doen, dat slaat nergens op. Af en toe een vette knipoog vind ik genoeg. *Fisher King* spe-

'DE POPMUZIEK DRAAIT INMIDDELS OOK AL ZESTIG JAAR MEE, HET WORDT DE NIEUWE KLASSIEKE MUZIEK. DAN IS HET NIET VERWONDERLIJK DAT MENSEN TERUGGRIJPEN NAAR EERDERE PERIODES'

len we als toegift met The Royal Dutch Scam en dat wordt goed ontvangen. Maar je moet ermee oppassen want de mensen komen echt voor Steely Dan. Als je te veel je eigen ding gaat doen, kan dat slecht vallen.'

Is dat de toekomst voor de betere tributebands: langzaam overschakelen op eigen materiaal? The Analogues hebben net hun eerste album met eigen songs opgenomen, *The Analogues Side-*

Een optreden van The Royal Dutch Scam met pianist Mike Boddé en zanger Lo van Gorp.

show. De eerste single *Goodfoot* laat horen dat ze stilistisch dicht bij het Beatles-moederschap blijven. Denkt Jelle Paulusma dat Her Majesty ooit die stap zal zetten? 'Wij zouden dat kunnen gaan doen: het merk is goed, de zalen zitten vol. We hebben het er onderling ook over gehad, maar dan moet iedereen op hetzelfde moment daar ook de tijd voor hebben. Dat is nu niet aan de orde. En eerlijk gezegd: ik heb altijd toch het idee dat het publiek er niet echt op zit te wachten.'

Wat buiten kijf staat is dat de tributeband nooit meer weggaat. Arie Verstegen van de Boerderij: 'De popmuziek draait inmiddels ook al zestig jaar mee, het wordt de nieuwe klassieke muziek. Dan is het niet verwonderlijk dat mensen teruggrijpen naar eerdere periodes. Zeker als die originele bands niet meer te zien zijn.'

Hij denkt wel dat je het niet automatisch gaat zien bij bands die nu groot zijn. 'Muse heeft een eigen tributeband, Rammstein ook. Maar heel veel popmuziek van nu is toch wel vluchtig. Je moet wel status hebben en een langere geschiedenis om in aanmerking te komen voor een tributeband. En het moet de generaties overstijgen. Dus Nirvana en Pearl Jam: zeker. Dua Lipa? Hmm...' ✖